

NTNU Vitenskapsmuseet

Saksbehandler, innvalgstelefon

Kristin Lugg, 69 24 75 58

Att.Anders Lyngstad

Tillatelse til innsamling av plantemateriale i Midtfjellmosen naturreservat

Statsforvalteren gir dispensasjon fra verneforskriften for Midtfjellmosen naturreservat for innsamling av to torvkjerner i forbindelse med et forskningsprosjekt for å studere hvordan klimaendringer kan påvirke intakt myrnatur.

Bakgrunn for saken

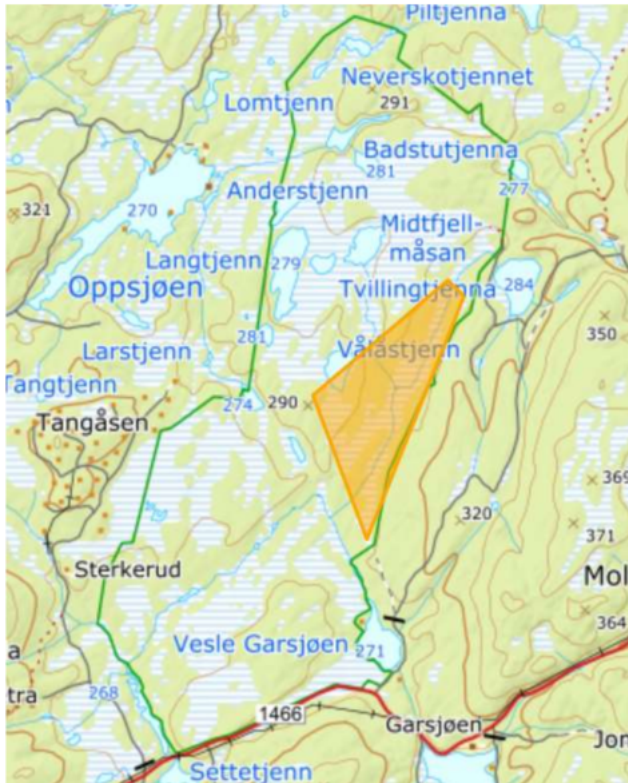
Vi viser til søknad mottatt 31.1.2023 og tilleggsinformasjon mottatt 8.2.2023. Det er søkt om tillatelse til å samle inn to torvkjerner i Midtfjellmosen naturreservat i Aurskog-Høland kommune.

Torvkjernene skal brukes for å datere myra, torvas alder og måle torvegenskaper som påvirker potensiell nedbryting og klimagassutslipp. Torvkjernene vil supplere datamaterialet som ble samlet inn i 2022.

Undersøkelsene inngår i forskningsprosjektet FORCE som har som formål å studere hvordan klimaendringer kan påvirke intakt myrnatur langs en gradient fra nord i Polen til nord i Norge. Prosjektet er et samarbeid mellom polske og norske fagmiljøer. NTNU Vitenskapsmuseet og Norsk institutt for naturforskning er de norske deltakerne.

Midtfjellmosen ble valgt som en av de norske lokalitetene, og representerer lavlandsmyrene på Østlandet. Hovedårsaken til at Midtfjellmosen er valgt er at det finnes hydrologiske data og hydrologiske modeller som anvendes i prosjektet. Dette er data som har blitt samlet inn som en del av overvåkingen knyttet til restaureringen av myr som ble gjort for noen år siden. For å ha nytte av de hydrologiske dataene kan det ikke brukes myrområder som er langt unna der målingene er tatt, og det må i praksis benyttes areal som er innenfor vernegrensene. Området som er aktuelt for undersøkelser er øst i reservatet, dette er også det samme området som det ble gjennomført feltarbeid i 2022, se kartutsnitt.

Det søkes om å ta to torvkjerner med torvbor med diameter 8cm/10 cm, torvkjernen som hentes opp er 2 meter lang. Søker antar at hullets diameter er så lite at det erfaringsmessig lukker seg raskt etter at prøven er hentet opp. Søker antar at arbeidet tar ca. to timer når man har kommet seg på plass, og det blir ikke satt igjen utstyr i felt. Tidspunkt for feltarbeidet vil sannsynligvis være i midten av august 2023.

Figur 1 Akutt område for undersøkelser

Lovgrunnlag

Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for Midtfjellmosen naturreservat. Vi forvalter verneområdet etter en egen forskrift med bestemmelser som sier noe om formålet med vernet, og hvilke tiltak og aktiviteter som er tillatt, forbudt eller som krever tillatelse.

Forskrift om vern av Midtfjellmosen naturreservat ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 25.01.2013. Formålet med naturreservatet er å bevare et stort og sammenhengende område med lite påvirkning av myr og barskog. Området har særlig pedagogisk og naturvitenskapelig verdi som et representativt område i den sørboreale regionen. Området har en stor variasjon mellom små tjern, myrer og barskog, og er svært viktig som yngle- og hekkeplass for et vidt spekter av fuglearter. Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

I naturreservatet er vegetasjonen vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet.

Verneforskriften åpner ikke for at vi kan gi tillatelse til innsamling av plantemateriale.

Statsforvalteren kan, i slike tilfeller, vurdere søknaden etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven (nml) § 48. Vi kan gi dispensasjon dersom tiltaket ikke er i strid med verneformålet og ikke vil påvirke verneverdiene nevneverdig eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Dispensasjonsmuligheten i nml. § 48 skal være en sikkerhetsventil, som skal fange opp uforutsette eller spesielle/særlige tilfeller. Hjemmelen skal ikke brukes til å utvide rammen for vernevedtaket ved at det rutinemessig gis dispensasjon til tiltak/aktiviteter som i utgangspunktet er forbudt. At

vilkårene er oppfylt gir ikke krav på tillatelse. Det er opp til Statsforvalteren å vurdere om søknaden gir grunn til å gi dispensasjon fra verneforskriften i dette tilfelle.

Det følger av nml. § 7 at prinsippene i lovens §§ 8-12 skal ligge til grunn som retningslinjer ved behandling av søknaden. Dette innebærer at kunnskapsgrunnlaget i saken skal være tilstrekkelig. I tillegg skal prinsippene om føre-var, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse og miljøforsvarlige driftsmetoder vurderes.

Statsforvalterens vurdering

Hensikten med FORCE-prosjektet er å få mer kunnskap om hvordan klimaendringer kan påvirke intakt myrnatur. Økt kunnskap om dette kan være et positivt bidrag i arbeidet med å bevare myrlokaliteter.

Beslutninger som berører naturmangfold skal bygge på kunnskap om naturverdier og effekten av påvirkninger. Midtfjellmosen er en svært viktig intakt lavlandsmyr med utforming velutviklet høgmyr. De myrrike områdene hvor Midtfjellmosen ligger har et rikt fugleliv, og trane og storlom hekker her. Våtmarksarealene har verdi for fuglelivet med to dokumenterte rødlistede hekkende fuglearter, og en rekke andre arter våtmarksfugl, som enten hekker eller er observert i området. Det er ikke registrert noen rødlistede plantearter i det aktuelle området.

Vi anser kunnskapsgrunnlaget i saken som tilstrekkelig, jf. nml. § 8. Vi viser til at man har forholdsvis gode kunnskaper om naturen i området, via økologisk grunnkart og Artskart. Føre var-hensyn tillegges derfor liten vekt her (§ 9). Inngrepet vil være begrenset og det er etter vår vurdering, og kjennskap til dagens belastning i området, ikke fare for at det vil kunne bidra til en for stor samlet belastning på økosystemet (§ 10). For å oppfylle kravet om at miljøforsvarlige teknikker (§12) benyttes forutsettes det at innsamlingen begrenses til det som er nødvendig og i henhold til det som er omsøkt, og at alt arbeid gjennomføres på en skånsom måte, herunder at fuglelivet forstyrres minst mulig. Nml. § 11 om kostnader ved miljøforringelse anses ikke som aktuell i denne saken.

Den omsøkte innsamlingen vil være et inngrep som er relativt kortvarig ved at prøveflatene vil kunne restaureres på kort tid, og innenfor et myrsystem som er relativt stort som kan tåle tiltaket. Eventuelle forstyrrelser av fuglelivet vurderes som små, da tidspunktet for prosjektet er etter ferdselsforbudet som gjelder nord for Vintertjenn. Tiltaket vil etter vår vurdering være et akseptabelt inngrep i forhold til den vitenskapelige nytteverdien prosjektet har.

Etter vår vurdering er innsamlingen av plantemateriale ikke i strid med verneformålet og vil ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Vilkårene for å kunne gi dispensasjon med hjemmel i nml. § 48 er oppfylt.

Vedtak

Statsforvalteren gir tillatelse til å samle inn to torvkjerner i Midtfjellmosen naturreservat. Tillatelsen er gitt med hjemmel naturmangfoldloven § 48.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Tiltaket skal gjennomføres så skånsomt som mulig og ta hensyn til naturverdiene. Det skal legges vekt på å forstyrre fuglelivet minst mulig.
- Det gis ikke tillatelse til ferdsel i strid med ferdselsforbudet nord for Vintertjenn i tiden fra og med 15. april til og med 15. juli.
- Tillatelsen er gyldig i 2023.
- Denne tillatelsen skal være tilgjengelig i felt, og kunne forevises oppsyn og politi.

Statsforvalteren har bare vurdert søknaden etter verneforskriften. Vi forutsetter at det innhentes tillatelser etter annet lovverk om nødvendig. Statsforvalteren vil eventuelt kunne komme inn igjen i saken i den forbindelse.

Klageadgang

Du kan klage på dette vedtaket til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen skal sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Karsten Butenschøn
seksjonssjef
Klima- og miljøvernavdelingen

Kristin Lugg
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Aurskog-Høland kommune

Rådhusveien 3

1940

BJØRKELANGEN